

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o Potrebama da se osobama s invaliditetom zajamči stvarno pravo glasanja na izborima za Europski parlament

(dodatno samoinicijativno mišljenje)

(2021/C 56/04)

Izvjestitelj: **Krzysztof PATER**

Odluka Plenarne skupštine:	20.2.2020.
Pravni temelj:	pravilo 32. stavak 2. Poslovnika (dodatno samoinicijativno mišljenje)
Nadležna stručna skupina:	Stručna skupina za zapošljavanje, socijalna pitanja i građanstvo
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	11.11.2020.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	2.12.2020.
Plenarno zasjedanje br.:	556
Rezultat glasanja (za/protiv/suzdržani):	246/0/0

1. Uvod

1.1. Ovo je mišljenje sažetak druge faze rada Europskog gospodarskog i socijalnog odbora (EGSO), kojim se nastoji osigurati stvarno biračko pravo svih građana Europske unije s invaliditetom na izborima za Europski parlament (EP).

1.2. U prvoj fazi, koja je završila u ožujku 2019., EGSO je izradio informativno izvješće „Stvarna prava osoba s invaliditetom da glasaju na izborima za EP”⁽¹⁾. U izvješću se detaljno opisuju pravne i tehničke prepreke koje sprečavaju ostvarenje tih prava u svim državama članicama EU-a. U ovom se mišljenju navode samo neki nalazi i zaključci tog izvješća. Kako bi se u potpunosti razumjela situacija, potrebno je pročitati cijelo izvješće.

2. Zaključci i preporuke

2.1. U svakoj od 27 zemalja EU-a postoje pravila ili organizacijski mehanizmi kojima se nekim biračima s invaliditetom oduzima mogućnost sudjelovanja na izborima za EP.

2.2. Ako se ne dogode neke velike pravne promjene, uz starenje stanovništva doći će do stalnog porasta broja osoba koje zbog invaliditeta nemaju stvarno biračko pravo. To se odnosi i na osobe koje žive u vlastitom domu i na one koje žive u ustanovama za dugotrajnu skrb. Taj nedostatak mogućnosti glasanja tiče se i mnogih drugih, primjerice osoba koje su na kratkotrajnoj skrbi u bolnicama, osoba na liječenju ili rehabilitaciji kod kuće i osoba koje su zbog epidemioloških rizika u izolaciji ili karanteni.

2.3. EGSO smatra da je to neprihvatljivo i u suprotnosti s temeljnim vrijednostima EU-a i odredbama Ugovora o Europskoj uniji (UEU). Također je u suprotnosti s brojnim međunarodnim pravnim i političkim aktima, uključujući Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom, Opću deklaraciju UN-a o ljudskim pravima, Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima te preporuke Odbora ministara Vijeća Europe.

2.4. EGSO poziva EP, Europsko vijeće i države članice da hitno izmijene Izborni akt iz 1976.⁽²⁾ pojašnjavanjem načela općeg biračkog prava, neposrednosti i tajnosti izbora, čime bi se omogućila provedba standarda diljem EU-a kojima bi se jamčila stvarna biračka prava osobama s invaliditetom, u skladu s člankom 29. Konvencije o pravima osoba s invaliditetom. Ti standardi trebali bi uključivati barem sljedeće elemente:

⁽¹⁾ <https://www.eesc.europa.eu/en/node/68473>

⁽²⁾ SL L 278, 8.10.1976., SL C 340, 10.11.1997., SL L 283, 21.10.2002.

- zabranu uskraćivanja biračkog prava građanima na izborima za EP zbog invaliditeta ili zdravstvenog statusa,
- obvezu pružanja informacija o pravilima glasanja u odgovarajućem obliku s obzirom na potrebe koje proizlaze iz vrste invaliditeta,
- omogućavanje pojedincima kojima zbog invaliditeta njihovo biralište nije pristupačno da glasaju samostalno izvan birališta,
- primjenu rješenja kojima bi se osobama s invaliditetom kojima je potrebna znatna pomoć, kao što su gluhoslijepe, slijepe i slabovidne osobe ili osobe koje imaju ograničenu manualnu spretnost, omogućilo samostalno glasanje, bez oslanjanja na pomoć drugih osoba,
- mogućnost promjene dodijeljenog birališta u neko koje je primjerenije potrebama birača s invaliditetom,
- pravo osobe da slobodno izabere osobnog asistenta koji će joj pomoći u ostvarivanju biračkog prava.

2.5. Provedbom tih pravila države članice i dalje će imati široke diskrecijske ovlasti, ali će se ipak zajamčiti da od 2024. svaki građanin EU-a ima stvarno pravo birati svojeg predstavnika u EP-u, bez obzira na nacionalnost ili državu boravišta.

3. Trenutačno stanje

3.1. Prepreke s kojima se susreću osobe s invaliditetom prilikom ostvarivanja biračkih prava

3.1.1. Političari diljem Europe svjesni su činjenice da mnoge osobe s invaliditetom ne mogu ostvariti svoja biračka prava jer već dugi niz godina predstavnici organizacija koje se bave pravima osoba s invaliditetom i ljudskim pravima, kao i pojedine osobe s invaliditetom i njihove obitelji, traže stvarno biračko pravo bez ikakvih ograničenja. Predsjednik Europskog parlamenta Antonio Tajani također je istaknuo taj problem u pismu koje je 2017. uputio predsjednicima vlada svih država članica, tražeći od njih da poduzmu sve odgovarajuće mjere kako bi se osiguralo da osobe s invaliditetom mogu ostvariti svoja biračka prava na izborima 2019. Međutim, nisu ostvareni očekivani rezultati.

3.1.2. EGSO je 20. ožujka 2019. institucijama EU-a i državama članicama poslao informativno izvješće „Stvarna prava osoba s invaliditetom da glasaju na izborima za EP”.

3.1.2.1. U izvješću se detaljno opisuju pravne i tehničke prepreke s kojima se osobe s invaliditetom susreću u svim državama članicama EU-a prilikom ostvarivanja svojih biračkih prava. Također se navodi više od 200 primjera dobre prakse, odnosno rješenja koja im olakšavaju sudjelovanje na izborima.

3.1.2.2. Izvješće sadrži analizu prava osoba s invaliditetom na potpuno sudjelovanje u političkom životu, uključujući biračko pravo, koje proizlazi iz najvažnijih međunarodnih pravnih i političkih akata.

3.1.2.3. U izvješću se također daje detaljan opis pravila na snazi u EU-u kojima se uređuje način provedbe izbora za EP i način na koji se ta pravila mogu izmijeniti.

3.1.3. Ograničenja opisana u izvješću potvrđena su izvješćima europskih medija i organizacija civilnog društva s posljednjih izbora za EP od 23. do 26. svibnja 2019.

3.1.4. Tijekom dva mjeseca između objavljivanja izvješća u ožujku i izborâ za EP u svibnju donesene su zakonske promjene u Njemačkoj ⁽³⁾ i Francuskoj ⁽⁴⁾, čime je osobama kojima je ranije bilo uskraćeno to pravo omogućeno glasanje. Unatoč tome, nacionalni zakoni 14 država članica još uvijek isključuju ukupno oko 400 000 građana EU-a iz glasanja na izborima za EP na temelju intelektualnog invaliditeta ili psihičkih poteškoća, obično slijedom odluke o njihovu stavljanju pod potpuno ili djelomično skrbništvo.

⁽³⁾ https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/EN/2019/04/qs20190415_2bvq002219en.html

⁽⁴⁾ <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000038261631&categorieLien=id>

3.1.5. Zbog organizacijskih rješenja (tehničkih ograničenja) koja proizlaze iz pravila ili praksi u državama članicama milijuni građana EU-a ne mogu glasati na izborima za EP. Primjerice:

- u osam država članica osobe koje ne mogu doći na biralište zbog invaliditeta ili bolesti, uključujući osobe u ustanovama za cjelodnevnu skrb, nemaju drugog načina glasanja;
- u 18 zemalja slijepi osobe ne mogu samostalno glasati;
- u 12 zemalja birači s invaliditetom ne mogu odabrati biralište;
- u devet zemalja glasači moraju na glasačkom listiću napisati identifikacijski broj kandidata, njihovo ime ili ime stranke koju podržavaju, što predstavlja ozbiljnu prepreku, i to ne samo za slijepi;
- samo jedna zemlja EU-a ima pravila koja definiraju opremu i rad birališta kako bi bila prilagođena potrebama osoba s različitim vrstama invaliditeta (odnose se na polovicu birališta u zemlji).

3.1.6. U svakoj od 27 zemalja EU-a postoje pravila ili organizacijski mehanizmi kojima se nekim biračima s invaliditetom oduzima mogućnost sudjelovanja na izborima za EP. No kad bi se primijenile najbolje prakse iz svih zemalja, postojao bi idealan sustav u kojem bi svi građani EU-a s invaliditetom imali ne samo potpunu mogućnost glasanja, već bi od nekoliko opcija mogli odabrati metodu glasanja koja im najviše odgovara.

3.1.7. Pandemija bolesti COVID-19 potaknula je zemlje koje organiziraju izbore u 2020. da primijene nova, često inovativna rješenja, odnosno da uvedu mogućnost glasanja bez dolaska na biralište, čime se proširio raspon pozitivnih rješenja koja se primjenjuju u državama članicama, a koja su korisna, i to ne samo osobama s invaliditetom.

3.1.8. Europski parlament 26. studenoga 2020. usvojio je Rezoluciju o analizi europskih izbora ⁽⁵⁾ u kojoj je, pozivajući se na informativno izvješće EGSO-a, istaknuo ozbiljne prepreke s kojima se osobe s invaliditetom suočavaju pri ostvarivanju biračkog prava.

3.2. Demografske odrednice i odrednice zdravlja

3.2.1. Prema predviđanjima Eurostata ⁽⁶⁾, udio osoba u dobi od 65 godina ili više u ukupnom stanovništvu EU-a povećat će se s 19,8 % 2018. na 31,3 % 2100. godine.

3.2.2. Prema podacima Eurostata „djevojčica rođena 2015. može očekivati da će u prosjeku živjeti 63,3 godine u dobrom zdravstvenom stanju, bez ikakvog oblika invaliditeta, dok novorođeni dječak može očekivati da će bez invaliditeta živjeti 62,6 godina” ⁽⁷⁾. Budući da je očekivani životni vijek djevojčice iz primjera 83,3 godine, a dječaka 77,9 godina, prosječna žena rođena 2015. živjet će s invaliditetom 20 godina, a muškarci rođeni iste godine oko 15 godina.

3.2.3. Prema procjenama Eurostata ⁽⁸⁾ stopa osoba s invaliditetom u dobnoj skupini od 15 do 64 godine iznosi 11–14 %, ovisno o prihvaćenoj definiciji. Ako se kao referentna definicija upotrebljava ona iz članka 1. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom, koju su ratificirali EU i sve države članice, tada stopa prelazi 15 %.

3.2.4. Stoga se može procijeniti da gotovo 20 % odraslih građana EU-a, oko 80 milijuna ljudi, trenutačno ima neki oblik invaliditeta koji im otežava funkcioniranje u svakodnevnom životu, a ta će se stopa povećati u prosjeku za 1 % svakih šest godina.

⁽⁵⁾ P9_TA(2020)0327.

⁽⁶⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/Population_structure_and_ageing#The_share_of_elderly_people_continues_to_increase

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=People_in_the_EU_-_statistics_on_an_ageing_society&oldid=458862

⁽⁸⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/34409.pdf>

3.2.5. Konvencija UN-a o pravima osoba s invaliditetom odnosi se na osobe „koje imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja”. Međutim, EGSO naglašava da i druge osobe, za koje se službeno ne smatra da imaju invaliditet jer je njihovo oštećenje privremeno, također imaju ista ograničenja kada je riječ o mogućnosti glasanja.

3.2.5.1. To uključuje primjerice kratkoročne bolničke pacijente i osobe na liječenju ili rehabilitaciji kod kuće koje zbog privremenih ograničenja uzrokovanih trenutnim zdravstvenim stanjem ne mogu glasati na biralištima. To bi se moglo odnositi na nekoliko stotina tisuća pacijenata u EU-u.

3.2.5.2. Može biti važno i kada je riječ o osobama kojima je zbog epidemiološkog rizika ograničeno kretanje, uključujući izolaciju u zatvorenoj ustanovi ili u vlastitom domu koji ne smiju napustiti. Iskustvo pandemije bolesti COVID-19 pokazalo je da brojni milijuni građana EU-a mogu biti istodobno pogođeni.

4. Glavni međunarodni pravni i politički okvir koji se primjenjuje na biračka prava osoba s invaliditetom

4.1. U članku 21. Opće deklaracije UN-a o ljudskim pravima donesene 10. prosinca 1948. navodi se da „svatko ima pravo sudjelovati u upravljanju svojom zemljom neposredno ili preko slobodno izabраниh predstavnika”.

4.2. U skladu s člankom 25. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, koji je Opća skupština UN-a usvojila 16. prosinca 1966., „svaki građanin mora imati pravo i mogućnost da bez ikakvih razlika navedenih u članku 2. i bez neutemeljenih ograničenja: [...] bira [...]”.

4.3. U Konvenciji UN-a o pravima osoba s invaliditetom, koja je stupila na snagu 3. svibnja 2008.:

— izričito se navodi da će države potpisnice „osigurati da osobe s invaliditetom mogu djelotvorno i u potpunosti sudjelovati u političkom i javnom životu na ravnopravnoj osnovi s drugima, [...] uključujući i pravo i mogućnost da glasuju” te je utvrđen niz mjera kojima se to omogućuje, u okviru kojih se zahtijeva da „glasački postupci, prostori i materijali budu prikladni, dostupni i laki za razumijevanje i uporabu” (članak 29.);

— naglašava se da „osobe s invaliditetom imaju pravo svugdje biti priznate kao osobe jednake pred zakonom” i „imaju pravnu sposobnost (pravni položaj) na jednakoj osnovi kao i druge osobe u svim aspektima života” (članak 12.);

— zahtijeva se da se osobama s invaliditetom osigura pristupačnost koja se primjenjuje na „građevine, ceste, prijevoz i druge zatvorene i otvorene prostore” koji se često koriste (članak 9.).

4.4. Odbor UN-a za prava osoba s invaliditetom istaknuo je 2015. da „osobe s invaliditetom diljem Europske unije, osobito one lišene poslovne sposobnosti ili koje borave u ustanovama, ne mogu ostvariti pravo glasa na izborima, a sudjelovanje na izborima nije im u potpunosti dostupno” te je preporučio „da se poduzmu potrebne mjere [...] kako bi se svim osobama sa svim vrstama invaliditeta [...] omogućilo uživanje prava glasa”⁽⁹⁾.

4.5. U članku 20. stavku 2. točki (b) Ugovora o funkcioniranju Europske unije jasno je propisano: „Građani Unije [...] između ostalog, imaju: [...] pravo da glasuju [...] na izborima za Europski parlament [...] u državi članici u kojoj imaju boravište, pod istim uvjetima kao i državljani te države”.

4.6. U članku 39. Povelje Europske unije o temeljnim pravima potvrđuje se pravo svih građana EU-a da glasaju na izborima za EP. Nadalje, u članku 21. stavku 1. Povelje naglašava se sljedeće: „Zabranjuje se svaka diskriminacija na bilo kojoj osnovi kao što je [...] invaliditet”. U članku 26. navodi se da „Unija priznaje i poštuje prava osoba s invaliditetom na mjere čiji je cilj [...] njihovo sudjelovanje u životu zajednice”.

⁽⁹⁾ Zaključne primjedbe o Inicijalnom izvješću Europske unije

4.7. U Preporuci Odbora ministara Vijeća Europe donesenoj 16. studenoga 2011. ⁽¹⁰⁾ ponovno je potvrđeno da sve osobe s invaliditetom imaju pravo sudjelovati u političkom i javnom životu kao građani ravnopravni s ostalima i da bi „pristupačni glasački listići i objekti trebali biti dostupni u vrijeme glasanja”.

5. Mjere koje treba poduzeti

5.1. EGSO naglašava da su u skladu s člankom 10. stavkom 2. Ugovora o Europskoj uniji (pročišćena verzija) „građani neposredno predstavljeni na razini Unije u Europskom parlamentu”. U članku 14. stavku 3. Ugovora navodi se sljedeće: „Članovi Europskog parlamenta biraju se [...] slobodnim i tajnim glasanjem na općim neposrednim izborima”. Te odredbe ne predstavljaju osnovu za bilo kakvu diferencijaciju u pogledu biračkog prava na izborima za EP osoba s invaliditetom na temelju njihova državljanstva ili države boravišta.

5.2. Trenutačno u EU-u postoje brojni primjeri neopravdane diferencijacije u pogledu prava osoba s invaliditetom i, prema tome, njihove diskriminacije. Primjerice:

- osoba s državljanstvom dviju država članica EU-a mogla bi, ovisno o identifikacijskoj ispravi koju je odabrala, glasati potpuno samostalno ili bi joj moglo biti uskraćeno biračko pravo zbog intelektualnog invaliditeta;
- osoba koja je nepokretna i koja zahtijeva cjelodnevnu skrb ne može glasati jer nije u mogućnosti doći do birališta i nema druge mogućnosti glasanja u zemlji boravišta. Međutim, da ista osoba živi u drugoj državi članici EU-a, mogla bi slobodno glasati poštom, putem mobilnih glasačkih kutija ili interneta;
- slijepa osoba u jednoj državi članici može glasati u potpunosti samostalno, bez ikakve pomoći, ali da živi u drugoj zemlji to bi bilo nemoguće – mogla bi glasati samo na biralištu uz pomoć druge osobe;
- netko tko ima Parkinsonovu bolest mogao bi glasati samostalno u zemlji u kojoj se glasa s pomoću jednostavnog grafičkog znaka (npr. „X”) ili odabira odgovarajuće kartice iz dobivenog paketa kartica, no u zemlji u kojoj je potrebno čitljivo upisati broj, ime ili prezime na glasačkom listiću suočit će se s nepremostivom preprekom;
- osoba s ozbiljnim ograničenjem pokretljivosti (npr. koja koristi štake ili invalidska kolica) u nekim bi zemljama mogla odabrati odgovarajuće biralište, dok u drugim zemljama slobodan izbor birališta nije dopušten, što često sprečava te osobe da sudjeluju na izborima.

EGSO takve situacije smatra neprihvatljivima i u suprotnosti s temeljnim vrijednostima EU-a i odredbama UEU-a.

5.3. Države članice odgovorne su za organizaciju izbora za EP i utvrđivanje njihovih pravila. Međutim, njihove diskrecijske ovlasti ograničene su pravom EU-a. Izbornim aktom iz 1976. godine, koji je pravna osnova za izbore za EP, utvrđeni su uvjeti koji se ponekad razlikuju od propisa država članica o lokalnim ili nacionalnim izborima ⁽¹¹⁾. EGSO smatra da je izmjena tog akta, kojom bi se zahtijevalo od država članica da provedu standarde kojima se osobama s invaliditetom jamči stvarno biračko pravo, prikladan i brz način za suzbijanje postojećih praksi kojima se diskriminiraju ti građani EU-a.

5.3.1. EGSO smatra da se načelo općeg biračkog prava iz članka 1. stavka 3. Akta mora pojasniti na način da se navede da se nijednom građaninu EU-a ne smije uskratiti biračko pravo na izborima za EP zbog invaliditeta ili zdravstvenog stanja na temelju nacionalnih propisa.

5.3.2. EGSO smatra ključnim razjasniti načela neposrednosti i tajnosti izbora iz članka 1. stavka 3. Akta navođenjem da su države članice prilikom određivanja detaljnih načela glasanja dužne:

- omogućiti osobama koje zbog invaliditeta ne mogu glasati na biralištu da glasaju neposredno i samostalno,
- pružiti informacije o pravilima glasanja u obliku prilagođenom potrebama koje proizlaze iz svih vrsta invaliditeta,

⁽¹⁰⁾ Preporuka CM/Rec(2011)14

⁽¹¹⁾ <https://www.eesc.europa.eu/en/node/68473> – Dio 4.

- odlučiti o načinu glasanja i primijeniti potrebna tehnička rješenja za osobe s invaliditetom kojima je potrebna znatna pomoć, kao što su gluhoslijepe, slijepe ili slabovidne osobe ili osobe koje imaju ograničenu manualnu spretnost, kako bi im se omogućilo samostalno glasanje bez pomoći drugih osoba,
- zajamčiti svim osobama s invaliditetom mogućnost promjene dodijeljenog birališta ako smatraju da je drugo biralište primjerenije njihovu invaliditetu,
- osigurati svim biračima s invaliditetom pravo da slobodno odaberu osobu koja će im pomoći u glasanju (osobnog asistenta).

5.4. EGSO smatra da je moguće iskoristiti bogato pozitivno iskustvo mnogih zemalja za brzu provedbu predloženih rješenja, uzimajući u obzir posebna obilježja i izborne tradicije svake države članice.

5.4.1. Već uspostavljene sustave za glasanje putem mobilnih glasačkih kutija za određene skupine birača ima 17 zemalja EU-a. U osam zemalja može se glasati poštom. U jednoj je zemlji moguće glasati putem interneta. Neke zemlje EU-a organiziraju zatvorena birališta u cjelodnevним ustanovama za njegu. Takva rješenja omogućavaju glasanje osobama koje nisu u mogućnosti doći na svoje dodijeljeno biralište.

5.4.2. Devet država članica uvelo je rješenja za samostalno glasanje slijepih osoba u obliku posebnih omota za glasačke listiće koji se prilikom glasanja označavaju jednostavnim grafičkim simbolom ili u obliku pripremljenih omotnica za glasačke listiće označene na Brailleovu pismu kako bi birač mogao lako pronaći pravi listić koji treba staviti u glasačku kutiju. Posebni omoti vrlo su korisni i za slabovidne osobe, kao i za one sa smanjenom manualnom spretnošću. Zemlje u kojima se trenutačno zahtijeva od birača da na glasačke listiće napišu redni broj ili prezime kandidata mogu iskoristiti ta znanja i iskustva ako odluče promijeniti sustav u neki praktičniji.

5.4.3. Mogućnost promjene birališta, barem u slučajevima kada je to opravdano zbog invaliditeta, postoji u 15 zemalja. U 10 zemalja omogućeno je glasanje unaprijed barem određenim skupinama ljudi, najčešće u ustanovama koje su dobro prilagođene potrebama osoba s različitim vrstama invaliditeta. Budući da ni u jednoj zemlji EU-a sva birališta nisu prilagođena osobama s raznim vrstama invaliditeta, davanje prava biračima da slobodno biraju odgovarajuće biralište jedino je prikladno rješenje.

5.4.4. U mnogim zemljama bilo koja osoba koju odabere birač s invaliditetom može vršiti funkciju asistenta na izborima. Međutim, u velikom broju zemalja pravo na slobodan izbor asistenta je ograničeno. To se može smatrati opravdanim samo u slučajevima kada asistent mora biti osoba koja istodobno obavlja druge dužnosti (primjerice član izbornog povjerenstva ili promatrač). U drugim slučajevima ograničenja nisu opravdana i postupak izbora asistenta u nekim zemljama narušava dostojanstvo birača s invaliditetom.

5.5. Primjenom tih načela ni na koji se način ne bi ograničile diskrecijske ovlasti država članica, a zajamčilo bi se da svaki građanin EU-a s invaliditetom ima pravo birati svojeg predstavnika u EP-u bez obzira na državljanstvo ili zemlju boravišta. EGSO smatra da je ta načela neophodno usvojiti kako bi se sljedeći izbori za EP mogli doista smatrati općima.

5.5.1. Člankom 223. stavkom 1. UFEU-a propisano je da „Europski parlament izrađuje prijedlog za utvrđivanje odredaba potrebnih za izbor svojih članova općim neposrednim izborima prema jedinstvenom postupku u svim državama članicama ili u skladu s načelima koja su zajednička svim državama članicama. Vijeće, odlučujući jednoglasno u skladu s posebnim zakonodavnim postupkom i uz prethodnu suglasnost Europskog parlamenta koji odlučuje većinom svojih članova, utvrđuje potrebne odredbe. Te odredbe stupaju na snagu nakon što ih sve države članice odobre u skladu sa svojim ustavnim odredbama.”

5.5.2. S obzirom na navedeno i kako bi se svim građanima EU-a s invaliditetom zajamčilo biračko pravo na izborima za EP 2024., EGSO poziva:

- Europski parlament da hitno sastavi nacrt izmjene Izbornog akta iz 1976.,

- Europsko vijeće da utvrdi revidirana pravila u skladu s ciljevima navedenima u ovom mišljenju,
- države članice da odobre pravila koja će utvrditi Vijeće bez nepotrebnog odlaganja.

5.5.2.1. EGSO je svjestan da se posljednjih godina raspravljalo o mnogim, često kontroverznim prijedlozima za izmjenu pravila o izborima za EP. Međutim, smatra da bi prijedloge o biračkim pravima osoba s invaliditetom trebalo isključiti iz te općenite rasprave i iznijeti ih kao zasebni projekt jer će samo takav pristup omogućiti postizanje općeg konsenzusa i brzu provedbu predloženih promjena. Uvođenje standarda koji se odnose na ostvarivanje biračkog prava osoba s invaliditetom moglo bi biti dobar temelj za slične inicijative u pogledu drugih pitanja u budućnosti, kako je navedeno u Rezoluciji Europskog parlamenta od 26. studenoga 2020. ⁽¹²⁾

Bruxelles, 2. prosinca 2020.

Predsjednica
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Christa SCHWENG

⁽¹²⁾ Točka 23. Rezolucije Europskog parlamenta od 26. studenoga 2020. o analizi europskih izbora (2020/2088(INI)); P9_TA(2020)0327